

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Perspektivy ekonomického rozvoje

Hvězdárna a planetárium hlavního města Prahy

Obsah

Ekonomické aspekty financování Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy	3
Organizační struktura organizace	3
Od historie k budoucnosti	6
Programová tvorba a návštěvnost HaP HMP.....	7
Děti a studenti	7
Rodiny a přátelé vesmíru	8
Senioři	8
Turisté	8
Publikační činnost	8
Knihy pro laiky i děti	9
Elektronická komunikace	9
Nová média	9
Vědecká činnost a publikace	9
Workshopy a semináře	9
Ankety a soutěže pro návštěvníky	9
Deníky a časopisy	10
Rozhlas a televize	10
Spolupráce s tiskovými agenturami	10
Zahraniční PR a spolupráce	10
Závěr.....	10

Ekonomické aspekty financování Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy 2018-2025

Důležité ekonomické aspekty vzhledem ke zvoleným cílům by měly zajistit stabilitu financování příspěvkové organizace. Snahou rozvojové koncepce do konce roku 2025 bude navýšit počet návštěvníků, přizpůsobení se cenám u konkurence, sociálně přizpůsobit ceny vstupného a maximalizovat příjmy. Návratnost nákladů by měla být s ohledem na vložené investice. Na tuto efektivnost je třeba pohlížet z delšího časového horizontu, a to zejména při pořizování investic do veřejného sektoru. Z tohoto pohledu tuto efektivnost ovlivňují především náklady na údržbu v budoucnu.

Dobrá pověst patří ke skvělým doporučením, náklady na provoz a zajímavé programy nám mohou pomoci zaplatit sponzoři. Vzhledem k technickému zaměření hvězdáren a planetária se nabízí velké portfolio potencionálních partnerů a sponzorů. Důležité je vysvětlit sponzorům, proč se vyplatí investice do kulturního dědictví. Spolupráce s ostatními organizacemi v ČR a v zahraničí, např. formou zapůjčování exponátů a další aktivity. Organizace zapomínají již na moderní řízení efektivty budovy, tj. na facility managment. Bez důsledného propojování moderních prvků do řízení, nemůže dojít k úsporám. Budovy hvězdárny a planetária musí být také dobře zabezpečeny a chráněny před možným vniknutím zlodějů a způsobením ztrát. Získání prostředků na úhradu nezbytných nákladů a na financování příspěvkové organizace je možné také prostřednictvím doplňkových komerčních služeb, např. nabídky občerstvení, prodejem suvenýrů, knih, reprodukcí a z další činnosti. Vše by mělo probíhat v souladu se zřizovací listinou příspěvkové organizace. Marketing a PR by se měly stát silnou stránkou nejen propagace Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, ale je velmi důležitá s tím související propagace zřizovatele.

Rozpočet příspěvkové organizace není vhodné měnit pro rok 2017, protože byl schválený zřizovatelem. Základem bude ekonomický a personální audit a předložená zpráva zřizovateli a veřejnosti, úprava rozpočtu v budoucích letech a sestavení výhledového rozpočtu alespoň na dva roky dopředu. Podpora financování Hvězdárny a planetária by měla být na základě žádostí o dotace a granty. Propojení s ostatními evropskými planetárii otevírá v budoucnosti možnosti získávání prostředků z evropských fondů. Spolupráce s mezinárodní společností planetárií přinese nové programové nabídky a širší mezinárodní spolupráci s cílem propagace hlavního města Prahy a České republiky. Mohlo by to přinést v budoucnosti možnost navýšení pracovních míst a také větší nabídku zaměstnání pro vědecké a marketingové profese. Navýšení v oblasti zaměstnanců hvězdáren a planetária

povede k vybudování silného ekonomického, technicko-vědeckého odborného a marketingového týmu. Propojení s vysokými školami nám zajistí výchovu budoucích pracovníků hvězdárny a planetária, kteří budou napomáhat vědecko-technickému rozvoji nejen v ČR ale i ve světě.

Využívání internetu a propojování s odbornou a laickou veřejností je jedním z dalších nástrojů. Fundraising, který cíleně propojuje všechny oblasti financování hvězdáren a planetária. Spolupráce s městskými částmi, Praha 1, Praha 7 a Praha 8, které by měly podporovat kulturní aktivity planetária. Cílená nabídka pro sponzory a partnery a využívání oboustranné spolupráce. Nabídka virtuálních prohlídek a jejich propojení s hvězdárnami a planetárii z celého světa. Webové stránky a možnost e-shopu např. prodej suvenýrů, publikací a katalogů po internetu. Pravidelné chaty na odborná i populárně naučná témata. Z celého světa. Diskuse se zaměstnanci a také firmami se zaměřením na techniku. Databáze odborné, laické a obchodních kontaktů s jejich pravidelnou aktualizací. Výhled 2018 – 2025 na předpokládaný počet návštěvníků by mohl být nejméně o 20% vyšší. Promítnout by se to mělo do navýšení tržeb ze vstupného. EET systém nám umožňuje přehlednější systém a komunikaci s finančním úřadem. Spolupráce s Národním kontrolním úřadem, aby bylo zamezeno korupci a pravidelné zveřejňování zpráv o stavu hospodaření.

Hospodaření hvězdáren a planetária by mělo být v souladu se svěřeným majetkem od zřizovatele tedy hl. města Prahy. Příjmy, které by měly za přispění sponzorů být vyšší, budou opět vydávány opět ku prospěchu budoucího rozvoje svěřeného majetku. Základem dobrého hospodaření je také vytváření rezervního fondu příspěvkové organizace a je také nástrojem motivace.¹

Hvězdárna a planetárium dosud nepořádaly žádnou velkou akci, která by mohla přispět ke zvýšení výnosů z činnosti. Důležitá by mohla být také spolupráce s Ministerstvem Kultury, ČSAV a dalšími institucemi či soukromíky. Vytvoření jednotného designu a webového portfolia umožní lepší komunikaci se zákazníky. Historie a kvalitní programová nabídka by měla přinést diváckou a návštěvnickou odezvu. Marketingový audit napomůže k odhalení slabých a silných stránek příspěvkové organizace. Transparentní hospodaření je velmi důležité, aby byla vytvořena důvěry mezi všemi zainteresovanými subjekty. Dodržování zákona o příspěvkových organizacích, veřejných zakázkách a dodržování obchodních smluv.

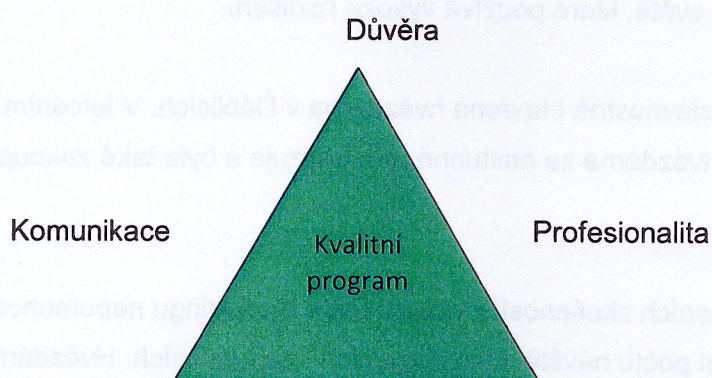
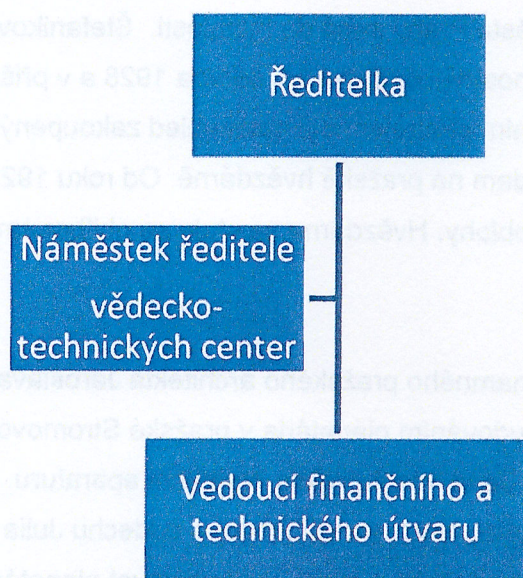

1

Jitka Peková, Jaroslav Pilný, Marek Jetmar: Veřejná správa a finance veřejného sektoru, ISBN 80-7357-052, [2005], str. 253-256

Organizační struktura organizace

Ředitel/ka bude mít v přímé podřízenosti náměstka pro ředitele vědecko - technických center a vedoucího finančního útvaru. Řediteli, náměstkovi a vedoucímu finančního útvaru bude podléhat vedoucí marketingu, který bude mít na starosti fundraising, grantovou politiku, komunikaci s veřejností a online marketing.

Náměstkovi ředitele a vedoucímu finančního útvaru. Budou zodpovědná vědeckotechnická centra Hvězdárny a planetária, která budou mít sjednocený design a webového portfolia tj. hvězdárna na Petříně, Ďáblicích a planetárium v Holešovicích.

Důležitým nástrojem bude komunikace se zaměstnanci a hlavním městem Prahou k vytváření dobrého jména. Kvalitní program, profesionalita zaměstnanců a komunikace budou hlavními nástroji dalšího rozvoje hvězdáren a planetária.

Od historie k budoucnosti

Historie Planetária hlavního města Prahy sahá do minulosti. Štefanikova hvězdárna v sadě na pražském Petříně byla slavnostně otevřena 24. června 1928 a v příštím roce si připomeneme již 90 let existence. Prvním přístrojem byl dalekohled zakoupený od firmy Zeiss, který se stal hlavním dalekohledem na pražské hvězdárně. Od roku 1921 slouží veřejnosti k pozorování denní i noční oblohy. Hvězdárna se stala se oblíbeným místem zahraničních i domácích návštěvníků.

Zájem o hvězdy učaroval i významného pražského architekta Jaroslava Frágnera, který mezil lety 1957 – 1960 začal s budováním planetária v pražské Stromovce. Opět byla navázána spolupráce s firmou Zeiss v Jeně, která dodala projekční aparaturu. V roce 1960 byl zahájen provoz planetária, který byl součástí parku kultury a oddechu Julia Fučíka. Po Sametové revoluci došlo k rozsáhlým investicím s cílem modernizovat planetárium a byly zakoupeny moderní přístroje, které slouží k popularizaci astronomie. V roce 2014 se stalo planetárium z 11 planetárií ve světě, které používá vysoké rozlišení.

V listopadu 1956 byla slavnostně otevřena hvězdárna v Ďáblicích. V letošním roce si připomeneme již 61. Výročí. Hvězdárna se postupně modernizuje a byla také zakoupena nová projekční technika.

Využití historie a profesních zkušeností z oblasti PR a marketingu napomohou k otevření se světu a navýšení počtu návštěvníků domácích i zahraničních. Hvězdárnu v Ďáblicích by bylo dobré využívat jako centrum pro práci s dětmi a mládeží. Předpokládám rozsáhlou spolupráci s NIDV a také využití blízkých městských částí Praha 9 a 7 k nabídce na kurzy pro mládež a širokou odbornou i laickou veřejnost.

Do všech hvězdáren a planetárií jdou investice. Vyžívání spolupráce s privátními firmami. Grantová a dotační politika na programy mládež a veřejnost, využívání možnosti čerpání z fondů EU. Popularizací přednášek a setkávání se zajímavými hosty z oborů fyziky, astronomie, matematiky a astrologie se nám otevírá prostor pro popularizaci vědy a přitáhnutí většího počtu návštěvníků v oblasti výstavnictví.

Všechna zařízení by měla sloužit jako vědecké a kulturní centrum. Místem setkávání široké odborné i laické veřejnosti. Propojení vstupného s ročním kuponem Lítačky a také spolupráce s Českými drahami a ostatními dopravci by měly ulehčit náklady návštěvníkům a také pomoci s vysokou návštěvností a zájmem o obor.

Programová tvorba a návštěvnost HaP HMP

Štefánikova hvězdárna patří k historickým klenotům České republiky. Svým umístěním v sadech na Petříně přímo vybízí k zájmu zahraničních návštěvníků a pro zahraniční návštěvníky můžeme ve spolupráci s ČSA a Českými drahami a cestovními kancelářemi vytvářet zajímavé slevy pro skupiny a individuální klientelu. Nedostatečná je spolupráce se zahraničím, která je velmi důležitá a nabízí se zde každoroční sympozia a setkávání s odbornou veřejností z různých oblastí, které se týkají vědecko-technických oborů, přírodní vědy nevyjímaje.

Děti a studenti

Pravidelné cykly pro maminky s dětmi, kde nebude chybět spolupráce s divadelními soubory a nabízet pohádky o fungování vesmíru a přírodě kolem nás, s cílem vychovávat děti k ekologii a přírodním a technickým oborům.

Pravidelné cykly pro děti od 2 let až do 1. třídy. Budou rozděleny na malé školáčky a předškoláky, v rámci tematických plánů pro předškolní vzdělávání budou děti navštěvovat pod vedením zkušených lektorů z řad studentů technických a přírodních oborů budou seznamovat hravou formou o vesmíru a naší sluneční soustavě, s cílem na ekologii.

Pro I.stupeň základní školy bude věnován tematicky dle vzdělávacích plánů školám, podporován bude formou soutěží z oboru přírodních věd a technických oborů. Rozsáhlá spolupráce s univerzitami a dětskými instituty. Možnosti dětských certifikátů.

Pro II. stupeň základní školy odborná tematika dle vzdělávacích plánů školám, podporován bude formou soutěží z oboru přírodních věd a technických oborů. Rozsáhlá spolupráce s univerzitami a dětskými instituty. Možnosti dětských certifikátů a zkoušek.

Dva pilíře spolupráce jsou příležitostí získat pravidelné návštěvníky planetária.

1. Spolupráce se středními odbornými školami a gymnázii. Formou přednášek a vzdělávacích cyklů s cílem propojit zájem o zejména technické obory.
2. Spolupráce s univerzitami formou pracovních nabídek, stáží, stipendií, brigád a setkávání se zahraničím. Nabídka přednášek za účasti zahraničních lektorů.

Rodiny a přátelé vesmíru

Nabízet zajímavá pravidelná víkendová setkávání pro rodiny s dětmi. Založení kloubu přátel planetária. Nabízet výhody členství a ve spolupráci s cestovními kancelářemi nabízet výlety za astronomií a planetárii z celého světa.

Program hudba ve vesmíru – využití sálů ke komorním koncertům. Možnost dalšího zisku z pronájmu.

Program Setkávání s hvězdami pod hvězdami – komorní pořad zaměřený na setkávání hvězd z uměleckého světa domácího i zahraničního. Založení hvězdné oblohy v planetáriu, každá hvězda bude mít své jméno v planetáriu. Využití nástrojů PR a marketingu.

Senioři

Senioři jsou početnou návštěvnickou skupinou. Spolupracovat s knihovnami a nabízet další vzdělávací programy pro seniory. Slevy pro seniory budou přizpůsobeny jejich důchodům, aby se vztahovaly i na rodinné příslušníky. Cílem bude nejen navýšení počtu návštěvníků, ale také propojování generací a napomáhat k utužování vazeb v rodinách.

Turisté

Turisté jsou sice malou, ale velmi významnou skupinou. Vidím nedostatečné využívání potenciálu propagace hvězdárny na Petříně. Spolupráce Czechtourism, Czechtrade, asociace CK, kongresovými centry, cestovními kancelářemi, hotely a restauracemi. Připravované cizojazyčné komentované prohlídky s možností brigády pro studenty.

Publikační činnost

Publikační činnost je velmi důležitým marketingovým nástrojem. Vědecké a populárně naučné programy ve spolupráci s univerzitami a osobnostmi z věd astromie, astrologie, a strahofyziky a také přírodních věd. Využívání spolupráce s nakladatelstvími. Nabídka pro sponzory a partnery. Nízkonákladové letáčky a hlavně také online magazíny a hry a vesmírná dobrodružství pro děti, studenty, veřejnost odbornou i laickou. S cílem zviditelnit vědu a popularizovat osobnosti.

Knihy pro laiky i děti

Knížní publikace a spolupráce s domácími autory otevírá další možnosti na popularizaci vědy.

Elektronická komunikace

Elektronická komunikace je jedním z nejdůležitějších nástrojů komunikace, prostřednictvím internetu se propojujeme a komunikujeme s návštěvníky, odborníky a nadřízenými. Zajímavosti a elektronické slovníky populárně-naučné, otevírací doba a videa. Komunikace Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram.

Nová média

Nová média jsou důležitým nástrojem zviditelnění, velká úspora nákladů na marketing. Prostřednictvím webových portálů můžeme soutěžit o vstupenky. Postupná spolupráce se všemi šířiteli digitálního a pozemního vysílání.

Vědecká činnost a publikace

Důležitým nástrojem pro odbornou i laickou veřejnost je najít správné osobnosti, které budou rozvíjet a reprezentovat dobré jméno doma i v zahraničí. Základním pilířem bude spolupráce s univerzitami.

Workshopy a semináře

Důležité je navázání a pokračování spolupráce s vědeckými domácími a zahraničními instituty. Různá pozorování a měření a zapojování pracovníků bude nezbytné pro zapojování a udržování kontaktu se zahraničím. Pozorování garantují odborní pracovníci. Spolupráce s fotografy a fotokroužky. Navázání dlouhodobé spolupráce s předními českými fotografy a časopisy o přírodě a vědě. Pravidelná účast na veletrzích a výstavách.

Ankety a soutěže pro návštěvníky

Pravidelné ankety a soutěže by měly prostřednictvím internetu nám pomoci oslovit i další případné návštěvníky a přitáhnout další sponzory, kteří nám pomohou zajímavé ceny připravit. Soutěžní otázky budou koncipovány populárně-naučnou formou. Sociologické průzkumy nám umožní zpětnou vazbu od návštěvníků.

Deníky a časopisy

Deníky a časopisy jsou důležité k publikování novinek a direkt marketingu. Komunikovat s veřejností, popularizovat vědu a vědce, přinášet zajímavé informace. Pravidelná setkání pro píšící novináře nám napomohou vytvořit stálou skupinu přátel astronomie a astrologie.

Rozhlas a televize

Populární pořad s Jiřím Grygarem Okna vesmíru dokořán ve spolupráci s Českou televizí a Českým rozhlasem. Okna do jiných světů s populárními osobnostmi v Regionální televizi a zviditelnění všech akcí pořádaných k tématu, které se týká hvězdáren a planetária s MHMP a jejími představiteli. Spolupráce s ostatními televizemi, navázání spolupráce s Primou ZOOM, Novou a TV Barrandov. Spolupráce s Českým rozhlasem a dalšími privátními rádii. Spolupráce se stanicí Leonardo a pravidelný pořad nabídne posluchačům nevědní pohled do světa astronomie.

Spolupráce s tiskovými agenturami

Spolupráce s domácími tiskovými a zahraničními agenturami. Pravidelné odesílání tiskových zpráv do ČTK a ČIA. Vydávání tiskových zpráv v českém a anglickém jazyce.

Zahraniční PR a spolupráce

Spolupráce s ostatními hvězdárnami a planetárii po celém světě a vzájemná propagace. Spolupráce se zahraničními televizemi, zpravodajskými agenturami a propagace v zahraničí.

Závěr

Rozšíření zahraniční spolupráce se všemi domácími a světovými organizacemi a planetárii. Rozšíření spolupráce s hvězdárnami a planetárii zřizovaných vysokými školami, kraji, obcemi a městy. Spolupráce s občanskými sdruženími a občany, které se věnují zkoumání vesmíru. Důraz na mezinárodní spolupráci s Evropskou kosmickou agenturou, NASA, ESTEC (angl. *European Space Research and Technology Centre*), Střediskem pro

výcvik evropských astronautů, ESRI (European Space Research Institute), Bajkonurem, ESA a řadou dalších institucí a organizací.

V České republice navázání bližší spolupráce s následujícími ministerstvy: MK, MR, MŽP, ČSAV. Dalšími organizacemi: s Národním technickým muzeem, Národním muzeem, Leteckým muzeem, ZOO Praha, Botanickou zahradou, galeriemi a dalšími výstavními sály v Praze a Středočeském kraji. Vzájemná propagace se zahraničními kulturními centry a obchodními komorami. Cílená propagace ve školách a zajímavá témata pro naše budoucí generace.

Marketingové nástroje nám umožní lépe pochopit návštěvníky a přitáhnout jejich pozornost. Prezentace odborníků na sympóziích a připravování vědecko-kulturních akcí. Plánování vynaložených prostředků. Rozšíření webových stránek i do anglického, španělského, ruského a německého jazyka. Součástí koncepce je také marketingový plán spolupráce, který je založený především na barterové spolupráci. Přestože marketing a PR není levnou záležitostí, právě prostřednictvím nových médií můžeme minimalizovat náklady. Odborná rada, která bude upozorňovat a spolupracovat s hvězdárnami a planetáriem posílí důvěryhodnost příspěvkové organizace. Příspěvková organizace je placena z našich daní, občan má tedy právo vědět, jak hospodaří. Připomínáním osobností, které zasvětily svůj život vědeckému zkoumání, a popularizaci vědy by mělo být prioritou.

Každým rokem by se měla pravidelně konat výstava tematicky zaměřená na nejnovější poznatky z vesmíru. Důraz na jubilea osobností a významných událostí, která nám připomínají historii planety a vesmíru. V příštím roce si připomeneme 100 výročí od založení Československé republiky. Stoleté výročí od založení si připomínají v Ondřejově 9. září 2017. V roce 1928 byla slavnostně otevřena Rostislavem Štefánikem hvězdárna na Petříně. Jak zdůraznil Jiří Grygar²: „Záměrem Společnosti v jubilejním roce 2017 je nejen připomenout výsledky úsilí zakladatelů a prvních generací členů ČAS, ale zejména přiblížit široké veřejnosti nejnovější poznatky astronomie a ukázat, že čeští astronomové jsou platnou součástí světové astronomické obce, která zahrnuje přibližně pouhých 25 tisíc obyvatel zeměkoule.“ To je také cílem stabilního vedení Hvězdárny a planetária hlavního města Prahy.

---

² 100 let České astronomické společnosti, dostupné z: <http://www.astro.cz/spolecnost/100-let-ceske-astronomicke-spolecnosti.html>, [16.6.2017]